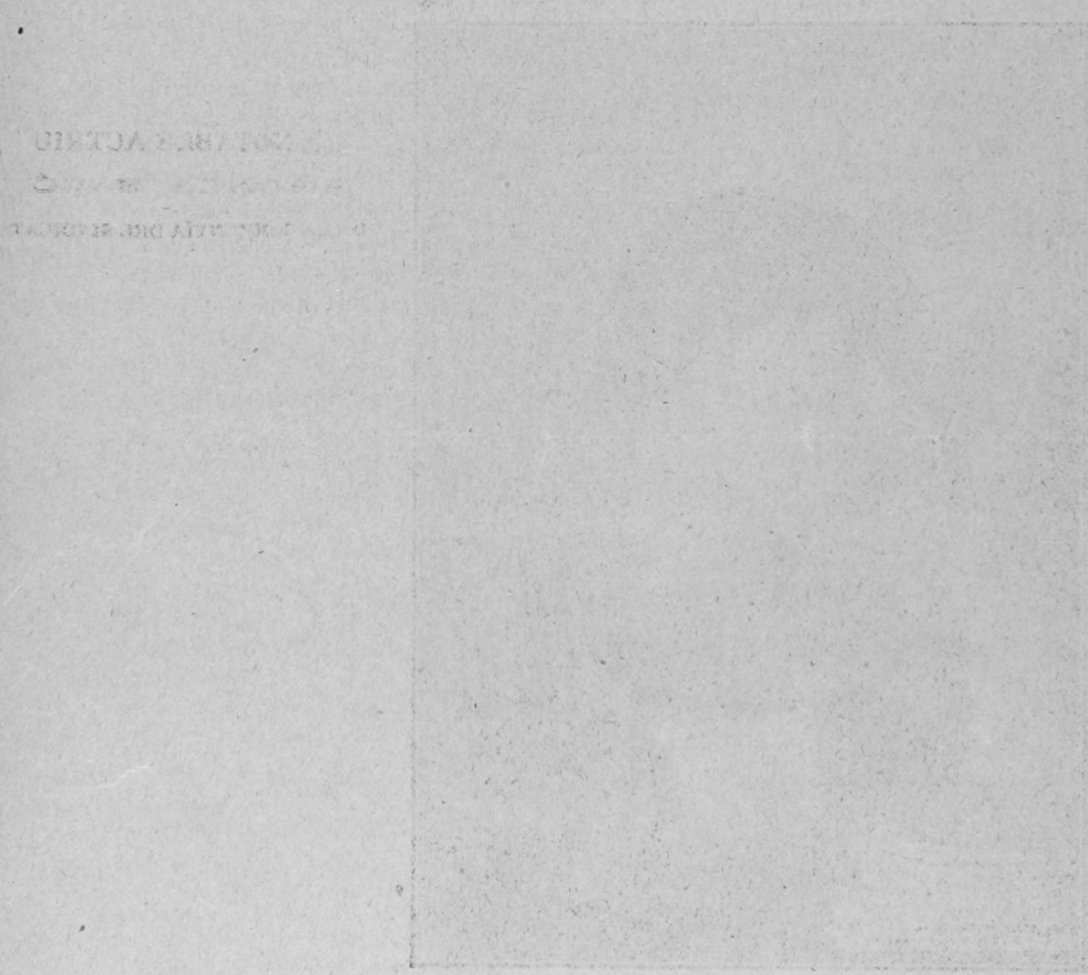
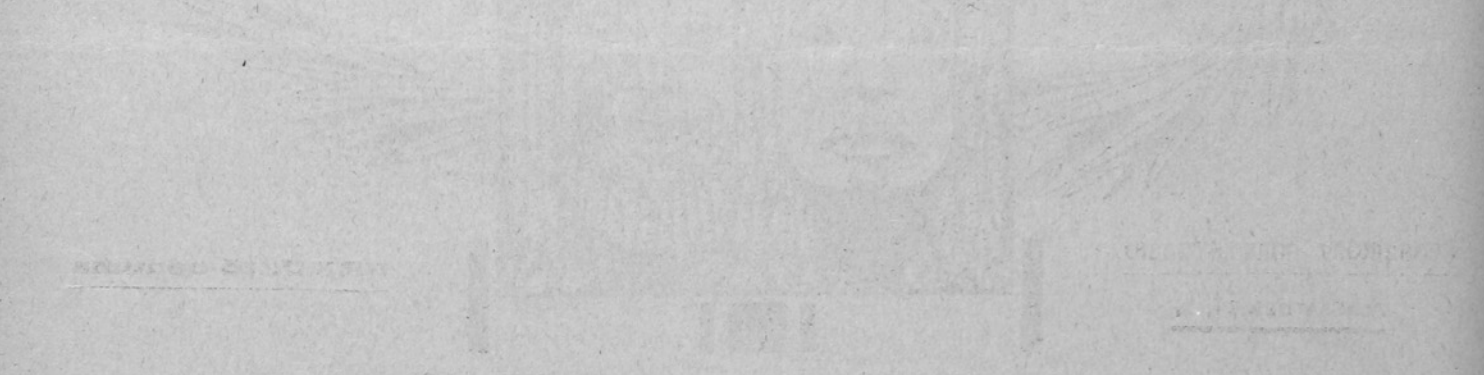

*Va en aquest folletí el
plec||3 y 4 (32 planes,
de la comedia de Pitarra*
**LA BALA
DE VIDRE**

LA NOTABLE ACTRIU
ANTONIA BARÓ
DE LA COMPANYÍA DEL SINDICAT

Ve en apud folio 21
plan 3 y 4 (22 y 23)
de la comedia de Platon
LA BATA
DR. VITOR

LA ESCENA CATALANA

REVISTA TEATRAL

SURT ELS DISSABTES

INFORMACIO—LITERATURA—NOVES

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: PLASSA DEL Pí, 5.—BARCELONA

El Teatre Català y el Paral·lel

EL Teatre Català, desdenyat, despreciat o combatut aquets darrers temps, se refugia al Paral·lel. Algunes conseqüències d'aquest fet, dintre la pròxima temporada, a hem procurat recollirles y glosarles aquí. Les conseqüències més transcendents, però, restaven a comentar, y avui volem dedicarhi un xic de temps y espai.

Una companyia selecta, un repertori prestigiós, una llista d'estrenes importantíssima, actuant sobre determinat públic, no poden menys que deixarhi rastre.

El Teatre Català—Institució, Organisme,—pot cessar d'actuar al Paral·lel y tant debò que sigui aquesta la finalitat assignada a la actual companyia: tornar, oficialment, nostre Teatre al centre de la ciutat, gloriós y triomfador: èxit moral y econòmic.

El teatre català, en cambi,—manifestació, expandiment de cultura,—pot y deu continuar al Paral·lel. Heus aquí, declarat, tema per nostres actuals comentaris.

Aquella barriada, sense una acurada preparació, més aviat objecte d'oblit o menyspreu per la gent de teatre, ja havia demostrat especial predilecció per les obres catalanes.

Recordinse les famoses SESSIONS MATINALS. Recordinse certes estrenes que tingueren lloc en aquells teatres... Y l'entusiasme, encara, ab que eren rebudes, al Paral·lel, de-

terminades provatures culturals fetes en nostre llengua...

Doncs un públic així, generós y expontani, no podria, ara que la actuació del Sindicat d'Autors será intel·ligent, constant y ben encaminada, aficionar-se d'una manera definitiva ab nostra modalitat teatral y reclamarla, d'aquí en avant, com a cosa que li fos indispensable?

Bé's podria escaure, amics, que'l pròxim ensaig del Sindicat fos tant de mena victoriós que, acabats els tres mesos de temporada al Paral·lel, pogués pendre un local del centre de Barcelona per continuar les seves gestions. Aleshores el Teatre Català, baix els auspicis del seu Organisme de Defensa, fora tornat a floreixement. Aleshores, també, fora desposseït el Paral·lel de la modalitat teatral que hagués ajudat a créixer y enfortir-se. Què passaria, doncs, en aquest cas de vida intensa per la escena catalana, que tots devem desitjar que arribi?

Passaria que, haventse format un nou públic amant de nostres espectacles, la necessitat de una empresa que podés oferirlos—ja ab independència del Sindicat,—fora cosa vistent y indispensable. Passaria que el Teatre Català hauria conseguit al Paral·lel un nou mercat—importantíssim—per les seves activitats: obres, comedians y gent de negocis.

Passaria que, categòricament y definitiva, nostra escena nacional tindria un nou temple devotíssim en una de les barriades més populars de Barcelona...

No es de somniadors ni de optimistes per sistema el cas que preveiem. Fora, més aviat natural consecuença y desenrotll dels fets.

Tots reconeixem que el Paral·lel està en disposició de rebre bé la temporada. Anem a ploure sobre mullat. Sembrem en bona terra ja llaurada per benemèrits treballadors. Tenim—ho reconeix tothom,—les circumstàncies favorables...

Y doncs, una bona cullita fora cosa tant sorprenent y inopinada? Y doncs, una bona cullita, enriquint al Sindicat, no'l duria a provar fortuna en altres espais més apropiats —o que ell creuria més abtes,—per la seva actuació?

Y abandonat el camp, declarades y fetes evidents les magnífiques qualitats de la terra, fora tant estrany que's trobés algú, emprenent-sela pel seu compte, dintre el mateix sistema racional de explotació?

El Sindicat deuria, doncs, apar al Paral·lel ab aquesta fè y ab la consciència de la missió que dèiem: facilitar camí, obrir les portes, marcar norma a la actuació de la nova companyia que, un cop acabada la gestió dels Autors, vingués a continuar,—definitivament y a la catalana,—la generosa empresa.

Perxò indicàvem, en cròniques anteriors, viaranys a seguir, probatures a fer, inconvenients a evitar—per autors y actors,—durant la pròxima temporada, a fi d'assegurar-ne l'èxit.

Perxò recordem y recullim avui les mateixes observacions que,—unintles a la previsió o pressentiment que tenim de una futura continuació de les tasques que inaugura el Sindicat al Paral·lel—podessin cooperar, solidíssimament,—de tenir-se en compte,—a fer que el pas del Teatre Català per aquella popular barriada deixés rastre inesborrable y profitós als interessos d'autors, comedians y demés gent de escenari.

AA

De París estant

Comensament de temporada. — Reprises a discreció. — *Les petits* al teatre «Antoine.» — *Château Historique* al «Gimnase.» — *Les yeux ouverts* al «Rejane.» — *Nanà* a l'«Ambigu.» — *Petites divagacions* de Miliu.

Quan aquestes ratlles vegin la llum, a París ja no quedarà quasi un teatre tancat y encara que no hi hagi hagut cap novetat remarcable ja podem dir que la nova temporada ha comensat, però ab una pluja de represes qu'es com comensen aquí totes les temporades.

Y com que una obra dolenta del tot no es mai represa, val la pena de parlarne un xic de les *reprises*.

De totes elles, no obstant, jo dono la preferència a *Les petits*, que va tancar la temporada anterior al «Theatre Antoine» y que continua guardant encara el cartell.

L'autor, Mr. Lucien Nepoty, es lo que aquí ne diuen un home de teatre. Cal que sigui aixís per presentarnos ab una mestria desacostumada un *interior* plè d'ambient, un drama de familia despullat d'efectismes, plàcid algunes vegades, punyent, intens, en altres, però endevinantshi sempre l'home de teatre, l'observador y el psicòleg.

Un viudo y una viuda que's casen, però contrariament a lo que passa en aquesta mena de matrimonis, ells s'han casat per que s'estimen, potser que s'havien estimat abans, qu'es lo que no comprenen ni's fills del viudo ni's fills de la viuda, que oposats d'idees, sentiments, educació y manera d'esser, renyeixen, s'insulten y's recriminen a la primera ocasió. No més els dos viudos s'estimen junt ab els germanastres més petits que, inconscients de tot, juguen, riuen y es besen.

La situació empitjora encara quan arriba el fill gran d'ella qu'ha completat la seva educació y torna fet un home. Torna sense conèixer el seu parastre, ni's seus germans ni la petita Odette, primer fruit de l'amor dels dos viudos. Ell no coneix a ningú y troba ademés tota la casa cambiada. El retrat del seu pare mort, ha desapauregut de la sala, la seva cambra ara es un altra y ell allà s'hi troba foraster y vol entornarse, no vol quedar-se més en la seva casa que ja no es a casa seva, però abans de marxar reprobà cruament, impietósament a la seva mare l'haver-se casat ab un altre home y la mare, qu'ademés de mare es esposa y es dona, plora en brassos del fill.

Però el fill no se n'anirà per que una seva cosina qui ell havia estimat de soltera, s'ha quedat viuda y ell sent renèixer aquell amor que comensà en la seva infantesa y allavors el fill perdona la mare per que ell també estima una viuda; y la perdona més quan la veu amorosa en brassos del seu espós, del que d'ara en endevat serà el seu pare.

Aquest es el resum de *Les Petits*, un dels grans èxits de la temporada anterior y una de les millors comedies dramàtiques de la literatura francesa moderna.

Al «Theatre Gimnase» per donarnos temps d'esperar les novetats qu'anuncien, han fet la represa de *Château*

Historique, comedia en tres actes d'Alexandre Bisson y M. Berr de Turique.

Aquesta comedia vaudevillesca va tenir un èxit apreciable de 150 representacions quan va estrenarse a l'«Odeon» l'any 1900.

Satíricament divertida y conduida ab aquella agilitat y *savoir faire* que caracterisava a n'en Bisson, l'obra ha sigut novament ben acullida.

El químic Badoin habita ab la seva esposa un *castell històric*. L'inconvenient de véurehi cada dia caravanes de turistes conduïts per guies y intèrprets, seria quasi soportable, però lo que ho es menys per el sabi químic, es que la seva dona s'ha enamorat ab la imaginació de un poeta nomenat Paul Coudray qu'abans havia habitat el castell historic. Y a taula, al jardí, de nit, de dia, ella no mes parla d'ell, del poeta.

Per curarla, el sabi tracta de fer un esperiment, però no de química, y presenta a la seva dona en Claudi Banois, explorador intrèpit qu'amagantse ab el nom del poeta somniat, se presenta grosser, vulgar y finalment insoportable. Y el químic recobra altra vegada la seva esposa. Però abans d'arribar aquí hi ha encara altres complicacions per que Claudi s'enamora boja-ment de la germana de la enamorada del poeta y si ab aquesta s'hi ha de mostrar vulgar y groller, ab l'altra ha d'esser galán y educat. S'endavina, doncs, el partit còmic que han sapigut treure els actors en aquesta situació que acaba, com es de suposar, ab una reconciliació y un casament. Entre els artistes cal citar ab elogis MM. Huerteaux, Lery y Mandru y les senyores Caron y Beylat.

El Teatre Rejane ha prèls l'avensada de les estrenes ab *Les yeux ouverts*, comedia lleugera y sentimental que lo mateix podria ser un drama vibrant. M. Camil Oudinot, l'autor, ha preferit que fos lo primer y no hi ha per què censurarli.

Suzanne Granger ha esdevingut viuda y pobra y viu ab la seva mare y ab la seva única filla. Què farà? Lluitarà ardidament contra el destí? Ella té aquets duptes quan fa la coneixensa del príncep Ouranoff, un rus millonari, y de Orsant, un parisenc escèptic, a qui acaba per estimar apassionada, ab els «ulls oberts» mentres que el príncep rus s'ha de contentar ab una noia que's queda perduda y confosa en les situacions de la comedia. *Les yeux ouverts*, doncs, resulta ben poca cosa y l'autor que no deixa de veureho, ha volgut intercalar en l'obra, per que acabés de fer el pès, algunes idees sobre la moral, la familia y l'amor, per cert ben discutibles.

L'estrena de *Les yeux ouverts* va esser precedida de *La princesse et le porcher*, obreta en dos actes de Mme. J. Terni.

Es un deliciós conte d'Andersen trasplantat a la escena per una dona que coneix el teatre y que té al mateix temps una ànima de poeta.

Y ara passem a la famosa reprise de *Nana*, drama en cinc actes de William Busnach, treta de la cèlebre novela den Zola y traduïda a una infinitat de llengues. La represa de *Nana* certament no ha produït el rebombori de quan va estrenarse, car la literatura nomenada naturalista y adhuc tota l'obra den Zola ja no fa por a ningú y el naturalisme ha esdevingut la cosa més natural... ista d'aquest mon.

No obstant al teatre de l'Ambigu ahont se representa l'obra, hi havia forsa efervescencia entre zolistes y antizolistes y entre busnachistes y antibusnachistes,

per que n'hi ha molts que no perdonen a l'adaptador l'haver portat aquesta novela a l'escena, tan es aixís que l'any 1881, quan l'obra va estrenarse, en Busnach repartia unes targetes que deien aixís: *William Busnach. Profanador.*

El bum-bum que's va fer entorn de l'obra no va passar d'algunes protestes y discussions a fora del teatre, y l'obra del *Mestre*, que diuen alguns, segueix representantse.

Troben inútil explicar l'argument de *Nana*, la *demi-mondaine* que després de la seva carrera, quan ja ha pujat tots els graons de l'escala social, mor d'esglai al enmirallarse y veure els efectes de la verola que han mort en flor la seva bellesa.

Jo—un cronista sempre es indiscret,—vaig preguntar a una dama que tenia al costat quina opinió havia format de l'obra.

—Jo n'he tret l'ensenyansa—me va dir—de que totes les dones haurien de vacunarse.

Y ara que diguin qu'el teatre no instrueix.

La meua veïna de teatre per forsa havia d'esser una dona pràctica.

Abans d'acabar aquesta crònica, permeteume unes petites divagacions.

En els diaris qu'acabo de rebre de Barcelona veig ab lletres grosses aquest nom: Max Linder.

Llegint, llegint, veig que l'arribada d'aquest artista, popularisat per el cinematògraf, constitueix aquí un aconeximent.

Max Linder es un pseudònim sota del qual s'hi amaga un simpàtic artista. Y repareu que no dic cèlebre ni famós com els diaris que acabo de rebre. Alguns anys endarrera quan semblava que havia renunciat definitivament el teatre per dedicarse a les pelicoles y quan les empreses se'l disputaven, no hi havia cap sala de Cinematògraf a París ahont no hi hagués el seu retrat en deu o dotze posicions diferents.

En aquella època estaven a París en la edat d'or del cinematògraf, fins al extrem de que alguns novel·listes, com en Pierre Decourcelles, l'autor de *Els dos pillets*, deixaven els llibres per dedicarse a escriure arguments de pelicoles. En Decourcelles no ha escrit més y la literatura francesa no hi ha perdut gran cosa.

Això que va passar ab els autors va passar també entre'ls actors y entre ells en Max Linder. Avui no obstant aquell ambient de popularitat de les pelicoles *de risa*, comensa esvairse d'una manera remarcable (1) y molts actors tornen al teatre en busca de profit y gloria.

En Max Linder té condicions d'actor còmic y a l'escena pot trovar una celebritat menys efímera que la del cinematògraf.

Si jo hagués pogut veure a n'en Max Linder aquets dies li hauria dit: No hi fassi gaire atenció, no s'hi entussiasmi molt ab la rebuda que li fa la primera ciutat d'Espanya, car d'aquesta admiració que li demostren n'hi ha una tercera part per vostè, l'altra va dirigida al cinematògraf.

Barcelona esdevindrà la primera ciutat cinemanomana d'Europa.

MILIU

París, 22 Setembre 1912

(1) Al menys a Fransa.

El campanar de Palma

*Drama en tres actes de Frederic Soler
(Piarra)*

(FRAGMENT DEL ACTE PRIMER)

ESCENA IX

Los mateixos y ISCLE

(Baixant per la escala del campanar y obrint la porta ab precaució.)

ISCLE. Jofre... Pare...
JORDI. ¿Qu'hi ha?
ISCLE. Veniu.
En lo cim del campanar
m'estava per vigilar,
com m'heu dit, fenthi l'ull viu,
quan de cop, veig per la via
que vé dret aquí a la seu,
molta gent que vós dirèu
qui seràn... jo no ho sabria.
JOFRE. ¿Molta gent?
JORDI. ¿Y no t'ha dit
lo qu'has vist, hont pot anar?
ISCLE. Com de dalt del campanar
se veu tot tant repetit.
He vist tot una renglera
d'homes, dos caballs primer,
després peons, y, al lloch darrer
fent d'en quant en quant espera,
com un cavaller vestit
tot de negre y brodat d'or.
JOFRE. ¡Oh! Es lo Gobernador.
JORDI. ¿En Centellas?
JOFRE. Vós ho heu dit.
Veniu; pujemho a saber
de segur.
JORDI. Veuré si puch.
ISCLE. ¿Voleu que avisi a n'Uch?
JOFRE. ¿Per què? Por tenir lo pler
d'embullar la nostre mira...
ISCLE. Jofre, jo..
JORDI. Vaja ¡au! y amunt
y vès que no arribi'l punt
de veure si se t'estira
un pam d'aurelles, gandul.
ISCLE. Mes si jo..
JOFRE. *(Ab revolada)* Vaja, ¡au! avant.
ISCLE. ¡Ahl Això si, ells, en parlant
cada paraula un insult.)

*(Se'n van pujant per la escala del campanar a temps que
per la primera drcta apareixen Uch y María.)*

ESCENA X

UCH y MARÍA

UCH. Vina aquí, ella que descansi.
La mare la servirà

y tu y jo podrem parlà
avans que ningú s'atansi.
MARÍA. Si; tenim de parlar, Uch,
y crech que ha de ser depressa.
UCH. Molt, perque ja'l cor me vessa
de tant d'amor com t'hi duch.
MARÍA. ¿Es dir, donchs, que'm vols encara?
UCH. ¿Que si jo't vull, vida meva?
¿Qu'es, sinó la ditxa teva
lo que m'ha allunyat fins ara?
¿Per què he consentit ton plor
que per mi es una desditxa
sinó per darte la ditxa
y portarte un grapat d'or?
MARÍA. ¿Com, llavors, no m'has escrit
ni un mot de lletra en tants anys?
¿Per què dar-me així'ls afanys
de creure't mort o ferit?
UCH. Tens molta rahó, si; devia
de mi darte alguna nova.
Mes jamay això't sia proba
de jo no aymarte, María.
Proves no ha dat de dolcesa
may ma oberta estimació.
Tinch la rudesia del lleó
y estimo ferm y ab aspresa.
MARÍA. Donchs ton amor, sens igual,
ha portat ara'l conflicte
de semblar que jo'l delicte
he comès de ser deslleal.
UCH. ¿Còm? ¿Què dius?

MARÍA. Dich que tu un dia,
guiat per un deliri teu,
vas deixarme ab l'amor meu,
sens ni dir-me ¡Adeu aymia!
Dich que tu te'n vas anar,
van passar días y mesos
y fins anys, y jo malmesos
duya'ls ulls de tan plorar.
Dich que ton germà m'aymava
feya temps com ja sabés tu.
y per més que may ningú
fora tu en mon cor entrava
va comensar ell a dir-me
mots d'amor, suaus tendreses
y dolces delicadeses
ab que may logrà esvahir-me;
més, juntat a son amor
més qu'ell pregavan encara
ton pare y la teva mare
als que jo dech tant favor.
Ells me varen amparar
quan jo vaig quedà orfaneta;
trista, infelissa y pobreta,
amparo en ells vaig trobar,
y comensà a dir-me'l cor,
que en mi pel bé sempre esclata
que jo seria una ingrata
si no atenia el seu plor,
y quan ells me varen dir
que sabian ab certesa
que tu erats mort .. fou vilesa,
si... ho sé y no'm fasses sufrir
tu repetintmho... vensuda
per tant plor y tan pregar,
jo la paraula vaig dar

- UCH. que avuy me té tant perduda.
¡Paraula! Parla al moment.
¡Potsé ab en Jofre ets casada!
- MARÍA. No.
- UCH. ¡Ah!
- MARÍA. Mes li tinch donada
paraula de casament.
- UCH. ¡Oh! ¿Y era aquesta agonia
la que't té ab angouxa tal?
- MARÍA. Si, Uch, si; vaig fé un gran mal.
- UCH. No vas ferne cap, María.
Creyent tu que jo era mort
a n'en Jofre vas da'l si;
mes jo torno viu aquí,
com ell veu, per bona sort,
y es clar que si perque't creyes
que jo era mort, t'hi casaves,
ara que só viu, acabes
desfent del tot lo que feyes.
- MARÍA. ¡Oh! ¿Y no estaràs ressentit
de que aceptés son amor?
- UCH. No; perque veig lo dolor
ab que t'hi hauries unit.
Tu a mon desdixat germà
ni deus ni pots estimarlo;
vas per llàstima acceptarlo,
per no vèurel suspirà;
mes no ha sigut la passió
lo que a son poder te doma,
perque may pot la coloma
enamorars del falcó.
- MARÍA. Més lo falcó t'urparà
quan veurà que teva'm vols.
- UCH. Bé; això, ell y jo, 'ls dos sols,
ja ho mirarem d'arreglar.
Deixa sols que a la senyora
reyna y a son fill l'infant
salvi com vassall constant
que a sos reys de cor adora,
y després per sempre més
teu de cor, María meva,
mafreyna y la ditxa teva.
- MARÍA. Fora això, tot lo altre ¡res!...
- UCH. ¡Ta reyna! ¿Sabs Uch que'm miro
que ab tot y la seva altesa
està eixa dama sospesa
de quant tu dius?
- UCH. (Trovantho follia.) ¡Oh!
- MARÍA. Deliro...
- UCH. só boja, si vols...
- UCH. ¡María!...
- MARÍA. Si; serà'l que vulgues tu;
mes estigan ben segú...
m'irrita, n' tinch gelosia.
- UCH. ¡Oh! No entelis lo cristall
de sa honra fins a tal punt.
Ni volo jo tant amunt
ni cau ella tant avall.
Dama es de tanta virtut
que se'n pot fé al cel present,
y lo qu'ella per mi sent
no es rès més que gratitut.
- MARÍA. Vulga Deu que aixís cert sia.
- UCH. Aixís serà, vida amor.
No't sentis ja més lo cor
destrossat de gelosia.

□ □ □

CATALÀ

S'ha publicat ja el programa oficial de la temporada que anirà baix la direcció y a càrrec del «Sindicat de Autors Dramàtics Catalans».

La llista de la companyia es la mateixa qu'hem publicat en anteriors números, afeginthi un nou actor qu'es diu Lluís Ribas.

Les obres noves que s'ofereixen son les següents:

La sagrada familia, (Artís) comedia en tres actes. — *Relacions formals*, (Bonavía) comedia en un acte. — *Els segadors de Polonia*, (Burgas) epissodi dramàtic en un acte. — *Epitalami*, (Carrión) tragedia en un acte. — *La creu*, (Colomer y Fors) drama en tres actes. — *Els solters*, (Crehuet) comedia, 3 actes. — *Florida de setembrines*, (Folch y Torres) comedia en tres actes. — *Per la meua dama*, (Giol) comedia en tres actes. — *La mar brama*, (Gual) drama en un acte. — *Camps a través*, (Guimerà) drama en tres actes. — *L'hòme de palla*, (Iglesias) comedia en dos actes. — *Els dos amors*, (Iglesias) drama en dos actes. — *Els carrilaires*, (Iglesias) drama en cinc actes. — *Els emigrants*, (Iglesias) drama en tres actes. — *Surtint de la capsa*, (Mallol) comedia en un acte. — *Justicia!*, (Mestres) farsa aristofanesca en un acte. — *El contrabandista*, (Morató) drama en tres actes. — *Jocs d'amor y de guerra*, (Muntañola) farsa en un acte. — *Senyora avia vol marit*, (Pous y Pagès) comedia en quatre actes. — *Apresats y no escampats o Una llegua de mal camí*, (Pous y Pagès) comedia en un acte. — *Els ignoscents sacrificats*, (Puig y Ferrer) tragedia en tres actes. — *El déu Amor irritat*, (Puig y Ferrer) comedia en un acte. — *El cego Simó*, (Recasens) tragedia en un acte. — *El triomf de la carn*, (Rusiñol) farsa en un acte. — *L'auca del senyor Esteve*, (Rusiñol) comedia en cinc actes, dividits en deu quadros. — *L'arma*, (Rusiñol y Burgas) drama guinyolesc en un acte y dos quadros. — *El monastir del Diable*, (Soler de las Casas) poema dramàtic en quatre actes. — *El gos rabiós*, (Soler de las Casas) drama en tres actes. — *Impremitació*, (Suriñach Baell) drama en un acte.

Durant la temporada se reproduiran les obres més selectes del teatre català antic y modern, donantse periòdicament, en funcions especials, les més típiques dels seus temps primitius, procurant que aquestes representacions donguin idea dels diversos aspectes d'un autor determinat. La primera d'aquestes reproduccions serà en homenatge a l'ilustre comediògraf don Josep Maria Arnau, el degà del autors catalans avui en vida.

Com ja hem dit en altre número, en la funció inaugural que se celebrarà el dia 5 d'Octubre, s'estrenarà l'obra póstuma del insigne fundador del Teatre Català, en Frederic Soler (Pitarra) *El Campanar de Palma*, drama en tres actes y en vers, que serà presentat ab tot l'aparato degut, per lo qual s'ha confiat la part escenogràfica als pintors Maurici Vilamora, Moragas, Alarma y Ros y Güell. En l'execució hi pendran part les actrius Elvira Fremont, Emilia Baró, Carme Roldán y Carme Buxadós y els actors Antoni Piera, Ramón Tor, Joaquim Viñas, Avel·l Galceràn, Ferràn Bozzo, Vicens Daroqui, Andreu Guixer, Salvador Cervera y Lluís Ribas.

També se representarà el famós sàinet den Vilanova

Les bodes den Cirilo, que serà posat en escena pel veterà actor Armengol Goula y les principals parts de la companyia.

ROMEA

Una companyia formada ab elements de diverses procedencies, gens avesats a treballar junts, difícilment pot presentar-se al públic armònica y disciplinada, a menys d'haver ensajat les obres ab ver amor y constancia y tenir directores intel·ligents, voluntariosos y infatigables. En Larra y en Gimenez, primers actors y directores de l'elenc que actua a ROMEA, han realitzat la tasca de fernors aparèixer, unida y ben compenetrada, la companyia d'aquest teatre. Siguin, doncs, per ells, les primeres felicitacions consignades en nostres comentaris de la temporada.

Flor de los Pazos, comedia en dos actes de M. Linares Rivas, es una obreta escrita ab enginy, ben entesa d'ambient, però mancada de intensitat, així en la part riallera com en la sentimental. El matís, les mitges tints, la suavitat de tons, ja son bones qualitats quan venen acompanyades d'enginy y trassa escèniques; quan decoren, ab oportunitat y elegancia, una sòlida construcció teatral. Per si soles, servides com a únic requisit y substancia de una producció, comensen complaent y acaben fatigant l'atenció dels espectadors...

Flor de los Pazos, comedia culta, està mancada, en cambi, d'aquella gracia y vivesa que tenen, independentment de l'art y la literatura, altres produccions inferiors. Hi ha la preparació, el marc, de una bona comedia. Però quan deuria comensar a manifestarse, desmaia y s'esllanguix esclaimada y confosa entre detalls secundaris y purament decoratius.

Els personatges tampoc diuen res de nou, ni la tela d'aranya entre la qual son presos, es de teixit prou resistent perquè puguin interessar a la concorrencia els diversos episodis que se'n deriven. Tot es vist y previst allà; y solament el treball delicadíssim dels actors va salvar-se del fracàs, en la nit de la estrena.

També fou notable de debò l'entusiasme esmersat pels comedians en la interpretació del fragment dramàtic en un acte *Una tragedia florentina* de Oscar Wilde, precedit de una escena introductora per S. Mooera, traducció castellana de J. Fabré y Oliver, ab que's clogué la vetllada inaugural.

Se tracta de una producció intensa, colorida y un punt enervadora; d'aquelles que sempre resultaran poc fàcils a la percepció de nostres públics. Això no vol dir, però, que el treball de ferles conèixer deixi de ser laudable, sobretot quan se presenta ab l'estudi, preparació y delicadesa ab que ho feu aquesta companyia.

Als noms den Larra y Gimenez deu afegir-se, en aquesta ressenya, el de la primera actriu senyoreta Abadía que, en abdues obres, lluí tota la ductilitat del seu talent escènic.

Altres elements ben estimables—entre ells els senyors Guitart, Pacheco, etc.,—composen les llistes de la casa. De tots pensem ocuparnos ab detenció, així que les condicions de les obres noves—o les que posaran de repertori,—ens permetin ferho ab més extensió y coneixement de causa.

Per aquest dissabte s'anuncia la reproducció de *Un drama nuevo*, obra popular del teatre castellà en la qual hi ha espectació per veurehi el treball de l'Enric Gimenez y la Rafaela Abadía.

El pobrecito Juan es una producció en un acte, original den Martinez Sierra, (estrena,) que també està en cartell pel mateix dia.

NOVETATS

Pel dia cinc de Octubre té anunciada la inauguració de temporada la companyia de Don Ricardo Calvo que deu actuar en aquest teatre. Les obres escullides son *El Vergonzoso en Palacio* y *Cuento de Abril*.

Heusaquí la llista de la companyia:

Actrius: Campos, Josefa; Cantero, Elena; Galván, Matilde; Magaña, Carme; Morelli, Aurelia; Muñoz, Carme; Pino, Roser; Sarbosa, Leonor; Solis, Concepció; Soriano, Cosuelo, y Velásquez Lola.

Actors: Calvo, Josep; Calvo, Ricardo; Guimbernà, Antoni; Gutiérrez, Manuel; Javaloyes, Cast; Mas, Carmelo; Mora, Enric; Prou, Pau; Quadreny, Ramón; Soler, Ramón; Vaz, Felip; Velásquez, Bartomeu y Velásquez, Llorens.

Se estrenaran les següents obres:

Un drama en tres actes de Jacinto Benavente; una obra en vers de Ramón del Valle Inclán; «Dioses y bestias», drama en tres actes de Manuel Linares Rivas; «Los pastores», comedia de Gregori Martínez Sierra; «Sobrevivirse», drama de Joaquín Dicenta; «La conversión de Mañara», drama en vers de Joaquín Dicenta; «Daña María de Padilla», drama en vers de Francisco Villalpessa; «El Halconero», obra en vers de Francisco Villalpessa; «La cena de los cardenales», traducció en vers de Francisco Villalpessa; «El rey de todos, amor», drama en quatre actes de Montaner; «El redentor», diari polític de avisos y noticies en un acte, de Adolf Marsillach; «El hijo del rey», traducció de A. Palomero; «Sacrilegio», drama de pietat en un acte per Rafel Marquina; una obra de Josep M.ª Jordà; «La virgen del mar», de Santiago Rusiñol; «Vida nueva» del Ignasi Iglesias, traducció de Eduardo Marquina; «Gala Placidia».

Ademès compta la Empresa ab varies estrenes dels escriptors catalans Angel Guimerà, Santiago Rusiñol, Ignasi Iglesias, Pompeu Crehuet, Puig y Ferrer y altres.

DE NOSTRES CORRESPONSALS

Teià.—«Teatre La Palma». Remarcablement ben lluits sigueren els mèrits que emplearen la senyoreta R. Mestres y senyora A. Borralleras en la funció del diumenge passat, donada pels aficionats de la casa y posant en escena el drama d'Iglesias *La resclosa*, y la comèdia den Parellada *La forastera*.

Una vegada mes doncs s'acredità l'esmentada senyoreta Mestres en l'execució de la «Núria» personatge que'l feu perfectissimament bé.

Molt en son lloc trobarem a la senyora Borralleras, ja que cumpil esmeradament sa obligació, presentant son tipo ben detallat. A sos respectius llocs com calia, estigueren els senyors Sabater F., Puigoriol, Sabater, J.; Creus y Vidal.

La pessa pecà de falta d'ensaig ja que alguns dels intèrprets no cumpiren com legalment requeria.

«Teatre La Unió». En la tarde del mateix dia posaren en escena el quadro de aficionats d'aquí *La lluna en un cove*, *Jorns de dol* y la sarsuela *La marmota*. També se representà una joguina catalana.

Vilassar de dalt.—La companyia Morera-Bozzo, el dia 15, en el centre vilassanés, va donar una representació del poema d'Iglesias *Flors de cingle*, que fou interpretat ab forsa cura, distingintse notablement l'excelent primera actriu senyora Maria Morera y els senyors Bozzo y Furquet.

La obra fou presentada ab detalls dignes d'aquesta notable companyia.

Per final, posaren *Qui compra maduixes*, també forsa ben interpretada, sobre tot per part de la senyora Mercé Ferrer.

Vilassar de mar.—El diumenge dia 15, una companyia dirigida pel primer actor Rafel Massip, representà el poema d'Iglesias *Flors de cingle*.

L'execució va agradar y l'obra entusiasma a la concorrencia que va aplaudir en distintes ocasions.

Tiana.—«Les Mallorquines». En la societat la Harmonia tingué lloc el dia 21 del present, la representació de les obres *La Tosca*, traducció de J. M.ª Vila y *Café y copa* de Pitarra.

En el drama alguns dels intèrprets estigueren un xic desencanaixats, mes no la senyoreta Sara Colom, que feu son paper de «Tosca», deixant molt satisfeta a la concorrencia.

En la pessa s'hi lluiaren els executants en sa primera meitat, però de mitja en amunt no's feu recomanable.

Sabadell.—«Lliga Regionalista». El passat diumenge se representà el drama den Pitarra *El lliri d'aigua*, qual interpretació fou acertadíssima, a càrrec de les senyores Buxadós, nena Redondo y els senyors Penalva, Girbau y Olivella.

La comèdia, *Quatre casats y un viudo*, feu riure moltíssim per tots els intèrprets.

Sallent.—«Centre Catòlic». Per la festa major, dies 8 y 9 del corrent, els aficionats van posar en escena el drama en tres actes *Lo llas etern*, interpretat pels senyors Martorano, Noet, Ramonet, Llenas, Crusellas y altres.

No va poguerse fer el fi de festa que tenien anunciat per un incident ocorregut en la persona del director.

Masnou.—En el Cassino, diumenge passat va celebrarshi una funció a benefici de la primera actriu Pilar Santolaria qui escullí la traducció *Magda*, fentne una bona execució del difícil paper de la protagonista, essent notablement secundada pels senyors Pubill, Santolaria, Cabruja, Ferrero, Puigventós y Hocès.

Mataró.—«Centre Republicà Federalista Radical». El quadro dramàtic que dirigeixen els joves aficionats A. Diví y Tomás Ribas, varen donar una funció, dissabte a la nit, representant el quadro dramàtic *Grapa de ferro*, que fou desempnyat pels senyors Ribas, Miquel, Pons y la dama jove Dolors Milà, que feren tot quant sapigueren per sortir airoso dels seus respectius papers.

Després se posà en escena el drama en tres actes *Fratricida*, dirigit pel senyor Diví, qui també ho representà acompanyat dels senyors Ribas, Flaquer, Miquel, Dedeu, Figueras, Pons, Crivillès y la senyoreta Milà que varen dir llurs papers ab molt bona intenció.

Y acabà la vetlla ab la traducció de Aulés *Amor telefònic*, posada en escena per el jove Flaquer y la senyoreta Milà. El públic no deixà d'aplaudir a tan estudiosos aficionats.

«Nova Constancia». El diumenge passat a la tarde, va actuarhi una companyia de vers dirigida per l'actor Isidre Villar conegut ja d'aquest públic com aficionat, però no com actor y director d'una companyia de professionals com son els senyors Nieto y Vinyals y les actrius senyores Rodriguez y Ceballos.

Se representaren obres catalanes y la pessa catalana, den Camprodón. *La teta gallinaire*, quals principals papers foren confiats a n'els senyors Villar,

Viuyals, Miranda, Patrici y altres quin noms sen'no no recordar en aquets moments; la senyora Rodriguez encarregada del paper de «Teta» va estar afortunada. La concorrencia no escatimà els aplausos als intèrprets.

Riudecanyas.—En el «Teatre Euterpe» una companyia formada pels senyors Vila, Salvat, Riba y Sabaté y senyores Basseda, Galtés y nena Pamies, dirigits par en Josep M.ª Benet, va representar, el segon dia de la festa major, el drama den Pitarra *Lo lliri d'aigua*, assolint una bona interpretació y agraçant extraordinariament al públic.

Per pessa feren la del malograt Capmany *Cassar al vol*, a gust de tothom.

Cornudella.—«Teatre Intim». En la vetlla del 22, se va posar en escena el monòlec den Millà *Un sopar de duro* y la traducció *Far malehit*.

El monòlec anà a càrrec del jove aficionat senyor Aymamí que va ferne una bona interpretació, essent molt aplaudit.

L'obra guinyolesca que'us varen donar a conèixer va esser molt ben rebuda pel públic que aplaudir calurosament als aficionats que's van cuidar de l'interpretació.

Tant el monòlec com el diàlec se presentaren sens fallarhi ni un sol detall.

BARCELONA

Societats Recreatives

Ateneu Marqués de la mina (Barcelona)

Darrerament s'ha representant la comèdia en un acte den Pere Colomer *La dèria de don Pau* y la comèdia en un acte den Pitarra *Cura de moro*. L'execució acceptable.

Agrupació Els únics

El dia 15 s'inaugurà la temporada representant la comèdia den Crehuet *Flors y Violes*, siguentne bons executors els senyors Allocea, Masana, Bans, Ribas, Abelló y Srtes. Saumell y Chinchilla.

La Marguerida (Gracia)

Muralla de ferro y *Als peus de vosté*, se representaren el diumenge passat, ab execució ben acceptable, deguda a la senyora Vial y als senyors Nebot, Cormand, Gallinat, Castellet, Vives, Trull y Isern.

NOVES Y COMENTARIS

Avui repartim (correspòn als nostres subscriptors) el segon folletí de 32 planes — plects 3 y 4 — de la deliciosa comedia de costums en tres actes y en vers, original den Frederic Soler (Pitarra)

LA BALA DE VIDRE

obra que per les seves condicions de interès, plasticitat y emoció, està a l'altura de les millors produccions de nostre teatre clàssic. La recomanem, doncs, als professionals y aficionats de la escena ab la seguretat que *LA BALA DE VIDRE*, tal com li correspòn, recuperarà lloc d'honor en el repertori de les companyies catalanes.

Hem rebut un programa, bella mostra de bon gust tipogràfic, anunciant les funcions que en commemoració del tercer aniversari de sa fundació donarà l'«Esbart Artistic», (domiciliat de nou al carrer Comte del Assalto, 16,) durant el mes d'Octubre.

Entre altres números importants, se representarà, el dia 13, el drama líric *Nadal trist*, y el dia 27, el drama *La Creu de la Masia*.

Comensarà ab el número vinent el nou trimestre de suscripció a *La Escena Catalana*.

Les condicions de solidesa y serietat d'aquesta Empresa s'han fet ben evidents durant els set anys que's publica el periòdic.

Les notes d'amenitat, interès y sà criteri que inspiren la Revista, son proverbials. De un quant temps ensà, encara ab més puntualitat y de manera més complerta son servides noves y informacions. D'altra banda, distingits escriptors venen a comentar, des de nostres planes, ab la firma al peu o bé, fent més general l'opinió, sota un discret anònim, les vicissituds de nostra vida teatral.

Els folletins que's reparteixen no son escurrialles de traduccions, sinó originals dels nostres més eminents autors dramàtics. Durant la anterior temporada del Sindicat d'Autors ja tinguérem ocasió de demostrar la confiança que havíem sabut merèixer als nostres productors teatrals. En el transcurs de la pròxima campanya creiem, igualment, poder deixar content al públic.

Hora es, doncs, que tots els amants de nostre teatre nacional se suscriuin a *La Escena Catalana*. Les llistes estan obertes en aquesta Administració y esperem que, al inaugurar-se aquest trimestre, tal com passà ab l'anterior, vinguin noms y més noms a continuarles...

Advertim als nous favoreixedors que, si desitgessin obtenir els dos folletins publicats de *La Bala de vidre* que hem comensat a repartir, deuen afegir trenta céntims al import de *dugues pesetes* que es lo que costa un trimestre de suscripció a *La Escena Catalana*.

A nostres corresponents y subscriptors. — Els preguem que's fassin càrrec de que les actuals circumstancies hauràn impedit, no sols rebre nosaltres ab la puntualitat deguda les corresponents resenyes d'espectacles, sinó que'l repartiment del número se fés ab aquella oportunitat que'ns estorsem en conseguir sempre.

Les resenyes que'ns hagin arribat tart, ja sortiran impreses en el número pròxim, si nous destorbs no venen a privarho.

Respecte als números que s'atrassin, també procurarem donalshi curs, a la primera ocasió que se'ns presenti.

Hem rebut del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans un exemplar de la *Memoria* de la Junta Directiva presentada a la Junta General Ordinaria celebrada el dia 30 del Juny del any corrent.

El secretari del Sindicat Manel Folch y Torres, redactor de la *Memoria*, cumplí ab tanta oportunitat, amplitut y eloquència son comès, que va acordarse editarla especialment y repartirla, ab profusió, per tot Catalunya. Se suplía aixís, de manera ben ventajosa, aquell *Manifest* que'l Sindicat havia promès dirigir al públic.

La lectura del document que acabem de rebre se recomana per si sola per les condicions de transparència, sinceritat y sencilla concreció que l'informen. Llegintha de bona fè, no pot en menys que reconèixer la honradesa, amor al teatre y patriotisme mai desmentit que varen inspirar sempre les tasques realitzades per la Junta Directiva durant el primer període de actuació del Sindicat.

En aquesta *Memoria* no s'hi fa literatura ni interessades defenses de certes gestions. Se presenten fets, se senyalen quantitats, s'enumeren forces, se registren dates. Prou. Se confessen les veritats ab tota cruesa y bona fè, en plena intimitat social. Rès més. Y n'hi ha suficient ab això — creiem, —perque'l lector ben intencionat compregui, estimi y admiri l'obra dels autors dramàtics catalans.

D'ara en avant, doncs, ja no seràn possibles les falsetats, mentides y calumnies que, durant uns quants dies, posaren de moda els enemics del Sindicat. Les conferencies de l'Ignasi Iglesias, aquest estiu, ja castigaren als mal intencionats *La Memoria* den Folch y Torres, al comensar l'hivern, vé a donalshi el cop de gracia.

Siguin aquesta *Memoria*, y les declaracions que s'hi fan, arma y escut olerts als generosos fills d'aquesta terra per combatre, confondre y aniquilar als enemics naturals de la vida y prosperitat del Teatre de Catalunya!

TEATRE PITARRA

КАТАЛЕСЬ

de las obras den Frederich Soler (Pitarra) que's troban de venda en l'Administració de «La Escena Catalana», Plassa del Pi, 5 Imprempta de Salvador Bonavía.

TITOLS	ACTES	PTAS.
--------	-------	-------

GATADAS

La Butifarra de la llibertat.	1	0'50
La Esquella de la Torratxa.	2	0'50
Lo Cantador.	2	0'50
Lo castell dels tres dragons.	2	0'50
¡Coscs del oncle!	1	0'50
Ous del dia.	2	0'50
Las píldoras de Holloway.	1	0'50
Si us plau per forsa.	2	0'50
Un mercat de Calaf.	2	0'50
Un barret de riallas.	1	0'50
La venjansa de la Tana.	1	0'50
La vaquera de la piga rossa.	2	0'50
Las carabassas de Monroig.	2	0'50
En Joan Doneta.	1	0'50
Lo punt de las donas.	2	0'50
Lo boig de las campanillas.	1	0'50
Los héroes y las grandesas.	2	0'50

CUADROS DE COSTUMS

Lo pla de la Boqueria o Lo rovell del ou.	2	0'50
La Rambla de las Flors.	1	0'50
Donya Guadalupe.	2	0'50
La festa del barri.	2	0'50
A posta de sol.	2	0'50
La fira de Sant Genís.	2	0'50
Lo moro Benani.	2	0'50
Lo sagristà de Sant Roch.	2	0'50
Els estudiants de Cervera.	2	0'50

COMEDIAS

A la vora del mar.	1	1'00
Lo ret de la Sila.	1	1'00
Cura de moro.	1	1'00
Lo jardí del General.	1	1'00
La vivor del estornell.	1	1'00
La mosca al nas.	1	1'00
Cafè y cofa.	1	1'00
La dòna y la bailarina	1	1'00
Per carta de més.	1	1'00
La casaca y la casulla.	2	1'50
Lo campaner de Sant Llop	2	1'50
Lo Teatre per dins.	4	2'00
La bruixa.	3	2'00
Las papellonas.	3	2'00
L'angel de la guarda.	3	2'00
L'Urbanitat.	3	2'00
Los polítichs de gambeto.	3	2'00
Lo didot.	3	2'00
L'hereuet.	3	2'00
La cua de palla.	3	2'00
Lo primer amor.	3	2'00
L'últim Rey de Magnolia.	3	1'00

Los pescadors de Sant Pol.	2	1'00
L'Hostal de la Farigola.	3	2'00
Lo dir de la gent.	3	2'00
La sabateta al balcó.	2	1'50
La bola de vidre.	3	2'00
Las francesilles.	3	2'00
Or.	3	2'00
L'apotecari d'Olot.	3	2'00

DRAMAS

Lo Compte l'Arnau.	3	2'00
Jesús.	5	4'00
100,000 duros.	3	2'00
Barba Roja.	3	2'00
Judas.	5	2'00
La rondalla del infern.	3	2'00
Lo monjo negre.	3	2'00
Lo llibre de honor.	3	2'00
Lo plor de la madastra.	4	2'00
Lo tinbal del Bruch.	4	2'00
Las euras del mas.	4	2'00
Las joyas de la Roser.	3	2'00
O Rey ó rès.	3	2'00
Lo Rector de Vallfogona.	3	2'00
Lo collaret de perlas.	3	2'00
Lo forn del Rey.	3	2'00
La filla del marxant.	3	2'00
La Creu de la Masia.	3	2'00
La pena de mort.	3	2'00
Batalla de Reynas.	3	2'00
Lo liri d'aygua.	3	2'00
Lo pubill.	3	2'00
Sota terra.	3	2'00
La ratlla dreta.	3	2'00
La banda de Bastardia.	3	2'00
Cercol de foch.	3	2'00
Lo bressol de Jesús.	3	2'00
Lo Contramestre.	3	2'00
Senyora y majera.	3	2'00
Los Segadors.	3	2'00
Lo ferrer de tall	3	2'00
La dida.	3	2'00
Lo trinch del or.	3	2'00

OBRES NOVES

DEL REPERTORI SENSE DAMES

Tinch la dòna fora.—Sainet en un acte y en vers, original de Emili Giral. (5 homes.) 0'75

Les caramelles.—Ensaig dramàtic en dos actes y en vers, original de Emili Giral. (6 homes.) 1'00

Nit de Nadal.—Drama en dos actes y en vers, original de Emili Giral. (6 homes.) 1'50

Imprempta de LA ESCENA CATALANA Plassa del Pi. 5.

2

SECCIÓ DE GANGUES

Benefici a nostres abonats

"Lots" de comedies en un acte

A la presentació d'aquest anunci, en nostre Administració, Plassa del Pi, 5,
s'entregarà per 2 pessetes

les següents DEU OBRES que constitueixen el segon LOT, que són:

Als peus de vostè. Comedia en un acte, de M. Palà M.

La Cadenera. Comedia en un acte, de Josep Ponsa.

El testament. Farsa en un acte, de Lluís Puiggari.

Els entremaliats. Joguina lírica en un acte, de Figueras y Salvat.

Carnestoltes. Diàlec de Josep Asmarats.

El bon lladre. Comedia en un acte, S. Bonavia.

Jordi Flama. Quadro infantil en un acte, de Adrià Gual.

Al peu de la Creu. Drama en un acte, de Ramón Escaler.

Entreacte.-El Ram de la Passió. Monòlegs, de Escaler y Burgas.

La Malura. Drama social en un acte, de Lluís Viola.

Pera la presentació d'aquest anunci, no cal tallar el cupó, n'hi ha prou mostrant el present número el qual sagellarem y retornarem al interesat.

Si 's vol adquirir alguna d'aquestes obres per separat, costen 50 cènt. exemp.

Les demandes de fora deuen venir acompanyades de son import y a més 35 cèntims pel franqueig y certificat.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ: Un trimestre. 2 pessetes.— Un any: 7'50 pessetes

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA